

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVI Nr. 6

KETVIRTADIENIS, KOVO (MARCH) 13, 1986

KAINA 25 c.

Kasdien NAUJOSE FERMOSE

SUSITARTA, BET...
IRGI ŽENKLAS
LAIKAS DIRBA SAVO
SUDCLĖS TAIP, KAIP...

Pagaliau susitarta dėl JAV ir TSRS tiesioginio susisiekimo lėktuvais. Susitarė ir Pan American su Aeroflotu dėl jų lėktuvų kursavimo tarp Niujorko ir Maskvos. Pan American komerciniais skelbimais jau ragina žmones keliauti pamatyti socializmo šalį.

Kultūriniai santykiai irgi vystosi į gerąją pusę. Tačiau dėl branduolinės ginkluotės apribojimo reikalai negeriausi. Prez. Reaganas su savo leitenantais vis dar kietai įsitvėręs tos nelabosios "žvaigždžių karų" programos. Pasak sen. Kennedžio, M. Gorbačiovas net abejoja, ar verta jam vykti šią vasarą į JAV susitikti su prezidentu, kai nenori pajudėti iš vietos nusiginklavimo reikalai.

Iš patikimų šaltinių teko sužinoti, kad netrukus į Čikagą atvyks iš Tarybų Lietuvos akademinio lygio menininkų, priešakyje su garsioju Virgilijumi Noreika. Jie čia duos net kelis koncertus, vieną jų amerikiečiams Mokslų ir Pramonės muziejaus didžiojoje auditorijoje.

Tai irgi ženklas, kad JAV-TSRS santykiai nors dar šurkštūs, bet lyg ima švelnėti. Turint tai galvoje tenka laukti, labai galimas daiktas, ir kompaktinių tarybinių lietuvių turistinių grupių. O tai labai svarbu.

Tarybinių lietuvių lankymasis Amerikoje, kiekvienam doram emigracijoje lietuviui kelia nuotaiką.

Laikas dirba savo. Atsimename kaip prieš trisdešimt - dvidešimt metų lietuviškieji nacionalistai visa gerklę šūkaudami minėdavo vasario 16-ąją. Tačiau politiniai vėjai jų tą "vadavimo" politiką garino be perstojo ir baigia nugairinti iki neatpažinimo. Šiomet vasario 16-ąją dar minėjo, bet minėjimas tesigirdėjo tarsi giliai iš po žemių dundėjimas.

Priėjo vyrų liepto galą su tuo "vadavimu" kaip agnostikai: į bažnyčią eina dėl žmonių akių bei iš įpratimo ar dėl privatiškų interesų. Ir su "vadavimu" taip yra. "Vaduoja" dėl žmonių akių bei iš įpratimo ar dėl privatiškų interesų.

Masinis turizmas į Tarybų Lietuvą šimtams ir tūkstančiams naujųjų ateivių atidarė akis, jog Lietuvos liaudis su meile ryžtingai eina pasirinktuoju naujojo gyvenimo keliu. Kelia žemės ūkį, pramonę, kultūrą, mokslą vis į

Yra apie ką pasitarti naujakuriams (iš kairės): vyriausiasis zootechnikas Bernardas Dubaka, operatorė Eugenija Lisienė, cecho viršiniakė Elena Paukštienė ir operatorė Eugenija Martinkėnienė.

Naujųjų metų išvakarėse atominės elektrinės statytojai Ignalinos rajono žemdirbiams Kazitiškėse atidavė tarpkolūkinės gyvulininkystės įmonės pirmąjį eilę.

Statybininkai įvairių statybos montavimo darbų atliko už du milijonus rublių. Viso komplekso sąmatinė vertė — keturi milijonai rublių. Lėpos mėnesį statybininkai pažadėjo atiduoti paskutinius komplekso objektus. Taikydami intensyviausias technologijas, šioje

naujas žmonių gerbūviui pakopas. Ponams grįžti į dvarus, į šiltas valdžios vietas, sočiai gyventi darbo žmonių prakaitu, progos dingo visiems laikams.

Visokie "vadavimo" veiksniai, centrai bei archyvai sudulės taip, kaip sudulėjo Čikagoje lietuviškoje bažnyčioje lietuviybė, perėjus bažnyčioms į kitataučių rankas.

Tautos atplaišės džiūsta kaip to medžio pakirsta šaka.

Negalima sakyti, kad Amerikos pažangieji lietuviai gyvuos dar ilgai. Emigracija ir giltinė dirba, kai iš senosios gimtinių neatplaukia naujo kraujo visuomeniniam judėjimui. Tačiau kiek bėra likę pažangiečių, gali didžiulis. Meilė senajai gimtinei, meilė Lietuvos liaudies pasirinktam naujojo gyvenimo keliui, pažangiečius laiko organizuotus ir ne nuogus be savo spaudos.

Netrukus Niujorke vyks laikraščio "Laisvės" dalininkų suvažiavimas, ne vienas pažangietis vyks į suvažiavimą, laikraštį sveikins, linkės jam ilgiausių metų, nežiūrėnt kaip laikraščiu yra sunku verstis.

S. J. Jokubka

modernioje įmonėje bus auginama 12 tūkstančių kiaulių.

Žemdirbiai patenkinti statybininkų darbu. Gerai pastatytas 1,000 tonų talpos koncentruotų pašarų sandėlis, aukštas kiaulių auginimo patalpų mechanizacijos lygis. Gražus ir patogus administracijos pastatas su persirengimo kambariais, dušais, valgykla, sale.

Pasirūpinta ir žmonių buitimi. Pastatytas aštuonių butų gyvenamasis namas jau atvėrė duris pirmiesiems komplekso darbuotojams. Dar šiais metais įkurtuves atšvės keturių dvibučių gyventojai. Artimiausiuose projektuose dešimt individualinių monolitinių gyvenamųjų namų. Komplekso darbuotojai kuriasi ne tuščioje vietoje, o "Pirmūno" kolūkio Kazitiškio gyvenvietėje, kurioje yra ir vaikų lopšelis-darželis, kultūros namai, parduotuvė, valgykla, aštuonmetė mokykla. Yra visos sąlygos žmonėms gyventi patogiai.

Netruksta naujakuriams ir rūpesčių. Greitų sprendimų laukia gamybinės problemos. Pirmieji paršeliai jau atkeliavo iš Radviliškio rajono kolūkių. Netrukus kompleksą papildys Ignalinos rajono "Vilnies" kolūkio kiaulės. Reikia skubinti statybininkus atiduoti elektroninę katilinę. Skubiai reikia telkti darbuotojus. Todėl jau dabar įmonės direktoriaus Stasio Kubiliaus mintys sukasi apie tai, kaip gražiai sutvarkius aplinką, kur ir kokius medelius pavasarį sodinti, kokiais baldais apstatyti poilsio kambarius, kad juose malonu būtų žmonėms.

Naujakuriai jau šiais metais tikisi pirmuosius kiaulienos centnerius parduoti valstybei.

R. Eilunavičius

TIK VIENAS IŠ KETURIŲ

1 milijonas 125 tūkstančiai jaunų žmonių Ispanijoje neturi darbo. Tai reiškia, kad tik vienas iš keturių jų turi. 800 tūkstančių vaikų ir merginų verčiasi atsitiktiniu uždarbiu.

Chose Fransiskas Pasioras 1982 metų rugsėjo mėnesį neteko darbo. Nuo to laiko jis nesėkmingai ieško kokios nors darbo vietos. Bet kur ir bet kuo, kad tik galėtų dirbti ir normaliai gyventi. 1983 metų spalio mėnesį jam nustojo mokėti bedarbio pašalpa — gyvenk kaip nori. Gyvenki! Bet argi galima šį skurdimą pavadinti gyvenimu? Reikia išlaikyti sergančią motiną, reikia pačiam maitintis, o vilčių jokių. O gal pabandyti realizuoti vieną idėją? Gal pavyks?

Ir Alikantės miesto laikraščiuose pasirodė už paskutinius skatikus apmokėtas skelbimas: "23 metų žmogus, absoliučiai sveikas, už darbo vietą siūlo savo inkstą. Kreiptis telefonu..."

Sena Chosės Fransisko motina ištisas dienas budi prie telefono, laukdama sūnaus inksto pirkėjų skambučių. Jis pats nuo ryto iki vakaro ieško darbo. Bet visur girdi tuos pačius žodžius: "Vietų nėra". Belieka tikėti, kad parduos inkstą.

Chose Fransiskas negalėjo sugalvoti lengvesnės išeities iš padėties. O štai Barselonos universiteto medicinos fakulteto studentai išradė išrašę. Kad galėtų užsimokėti už mokslą, jie sutiko pakeisti triušius, beždžiones, šunis, visus laboratorinius gyvūnus, panaudojamus naujų vaistų išbandymui. Atlyginimas nemažas, pusė metų rizikos, ir po to galima ramiai mokytis ir pagaliau gauti diplomą.

Beje, ir diplomą dar neuztikrina darbo vietos. Kasmet Ispanijoje negali įsidarbinti 160 tūkstančių universitetus baigusių specialistų, tarp jų gydytojai ir inžinieriai, jau nekalbant apie mokytojus, istorikus, žurnalistus.

Jis nuplaukia, ištirpsta migloje šis laivas, pavadintas "lygių galimybių visuomenė", negailestingai palikdamas už borto milijonus skęstančių — jaunų, vos pradėjusių gyventi.

"V. L."

Trumpai

— Fordo korporacija praeitais metais pardavė už \$52.8 milijono automobilių, pelno turėjo \$2.5 milijono.

— Bostono miesto taryba ir meras sutiko, kad Colonial Provision mėsos apdirbimo įmonė gali būti nusavinta, jeigu kompanija paleistų 600 darbininkų ir uždarytų įmonę.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 942-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Ar ašaros Laisvės statula?

Netoli Niujorko Ellis saloje stovi Laisvės statula. Anais senais laikais tūkstančius ir tūkstančius senojo kontinento emigrantus, pasiekusius Amerikos krantus, ji pasitikdavo žadėdama jiems čia laisvę, geresnį gyvenimą. Ne vienas jų čia ašarojo iš džiaugsmo įžengdamas į politinių laisvių šalį, kiti ašarojo iš gailėsio palikę toli už Atlanto vandenų savo gimtąją žemę, artimuosius, dar kiti ašarojo, kad dėl akių trachomos ar dėl kitko būdavo sulaikyti saloje.

Ne išmintis buvo ir lietuviai. Vieni pro čia bėgo į Ameriką nuo prievalomos caro karinės tarnybos, kiti bėgo nuo nepakeliamos caro priešpaudos, nuo nežmoniško ponų ir buožių dvaruose išnaudojimo, ieškodami savo darbo rąkoms geresnės rinkos, sotesnio gyvenimo. Tai gali pasakyti kiekvienas Amerikos senosios kartos lietuvis.

Daug metų praėjo nuo to. Pro statulą per ašarų salą niekas nebeatvyksta, bet statula tebestovi pasenusi, vėjų nugairintu veidu, susinesiojusiomis aptrupėjusiomis drapanomis. Anais metais buvo sumanyta, kad statulą reikia atjauninti, apvilkti naujomis drapanomis. Tam reikalui buvo sudaryta speciali valstybinė komisija su jos pirmininku Chryslerio korporacijos prezidentu, čia gimusiu ir augusiu imigrantų vaiku Lee Iacocca. Aukos ir pinigai statulos atjauninimui ėmė plaukti tūkstančiais dolerių.

Baigiant statulą apvilkti brangaus marmuro naujomis drapanomis, baigiant nupudruoti jos vėjų nugairintą veidą, komisijoje kilo nesutikimas. Vieni sako, kad komisija susipešė dėl pinigų, kiti — kažkas komisijoje užsimanęs saloje pastatyti turistams ištaigingą viešbutį, tenisui aikštes ir kitokius prašmatnius dalykus pasilinksminimui, kad iš to padarius biznį. Kai kurie komisijos nariai tam pasipriešino, nes saloje, permirkusioje nelaimingų žmonių ašarų, biznį daryti nepatogu. Ir nesutikimų pasėka — respublikonas vidaus reikalų sekretorius Donald Hodel komisijos pirmininką demokratą Lee Iacocca pašalino iš komisijos. Kurių pusėje Iacocca buvo, vilkai žino. Eina kalbos, respublikonas sekretorius nenorėjęs, kad pirmininkas demokratas dėl statulos restauravimo išpopuliarėtų, nes dar ko, būsimuose prezidento rinkimuose gali kandidatuoti į prezidento vietą demokratų balotu.

Kaip ten komisijoje buvo ir yra — ne mūsų reikalas. Tik imigrantų kilmės amerikiečiai ir dar likę senukai imigrantai, atvykę į šią šalį pro Laisvės statulą, laukia, kad liepos 4 dieną būtų baigta restauruoti ir atidengta. Ir laukia ašarojančios iš sugraudinimo, kas beliko iš buvusių Amerikoje laisvių, kai plačiai atidarė duris įsileisti įvairių šalių reaktininkams, buvusiems Hitlerio bei Musolinio pataikūnams, visokiems buržuaziniams nacionalistams.

Marijuanos rūkymas kai kam eina į naudą

Netoli Miami miesto yra žvejų piratų kaimelis. Kodėl tuos žvejus vadina piratais? Girdi, kai jie žvejojami pastebi Atlante narkotikų kontrabandistų valtį, suima ją ir atima kontrabanda gabenamą marijuaną ir kitokius narkotikus. Žinoma, valdžios autoritetams grobio neduoda, o slapta pasigabena namo daro biznį. Kiek jie prisigrobia tų narkotikų, yra sunku pasakyti. Bet faktas yra faktas, kad narkotikų kontrabanda į Ameriką atgabena už šimtus tūkstančių dolerių, o gal ir už daugiau. Valdžios jūrų autoritetai irgi sugauna to brudo stebėtinai daug. Kontrabanda gabenamos marijuanos kai kada, kaip skaitome spaudoje, sugauna šimtus svarų ir netgi tonas. Likviduoja juos, sudegina ar kitaip sunaikina.

Tačiau marijuanos cigarečių rūkymas visoje šalyje vis tiek paplitęs stebėtinai. Nežiūrint kaip yra draudžiamas marijuanos cigaretėmis biznis, bet cigaretės beveik viešai rūko paaugliai mokyklų kiemuose, gatvėse, užkampiuose. Rūko ne tik paaugliai, rūko suaugusieji, netgi ir seni žmonės. Galvojama, ar nebūtų protingiau legalizuoti marijuanos rūkymą? Labai galimas daiktas, kai kas marijuanos legalizavimo nenori. Sumažėtų kai kam pelningas biznis. Sumažėtų ne tik kontrabandininkams, sumažėtų ir marijuanos augintojams Amerikoje, nors auginti yra draudžiama ir dėl jos augintojai kai kada turi nemalonumų.

Kaip dabar yra, Nacionalinė organizacija už marijuanos įstatymo pakeitimą sako, jog Amerikoje auginamos marijuanos derliaus vertė prašoko kukurūzų derliaus vertę. Praeitais metais marijuanos buvo užauginta už \$18.6 milijono, o kukurūzų už \$18.5 milijono. Tokių didelių, akimi neapdrėpiamų laukų marijuanos nėra kaip yra kukurūzų, bet jų yra.

Pasak tos pačios organizacijos, aštuoniolikoje valstijų marijuanos auginimas yra pelningiausias už kile kitokių javų. Vidurvakarinėje

PASIDAIRIUS PO MŪSŲ AMERIKA

Vėl aliarmas dėl Tylenol

Anais metais buvo kilęs Čikagoje aliarmas dėl laisvai parduvinėjamo vaisto Tylenol. Buvo konstatuota, kad vaistą kažkas tikrai užnuodija mirtiniais nuodais piliulių bonkutėse, o vaistus gaminanti kompanija nieko dėjo. Kuo skubiausiai vaistas buvo išimtas iš vaistinių, supermarketų ir parduotuvių lentynų. Tačiau netrukus ir vėl jo atsirado.

Dabar ir vėl. Šį kartą aliarmas kilo Niujorke, kai nuo dviejų Tylenol piliulių mirė 39 metų amžiaus moteris Diane Elsoth. Ir vėl kuo skubiausiai vaistas visur buvo išimtas iš lentynų ir pradėta tyrinėti kaip tai galėjo atsitikti.

Ženkla rodo, jog labai galimas daiktas, kad vaistą gali užnuodyti koks piktos valios žmogus ar beprotis, kai vaisto bonkutės taip lengvai prieinamos lentynose pačiupinėti bei pakiluoti.

Iprotis laisvai parduvinėti visokiausius per televiziją reklamuojamus vaistus, nors ir užgirtus Maisto ir Vaistų administracijos, nėra geras, nežiūrint, kad reklamomis jo daugiau įperšama žmonėms ir iš jo yra vaistų kompanijoms daugiau biznio.

Tranzito valdžiai yra ko susirūpinti

Čikagoje važinėti autobusais nėra saugu, ypač kursuojančiais per kišen vagiais užsikrėtusius miesto rajonus. Dažnai pačiame autobuse vyksta apiplėšimų, atvirų užpuolimų, triukšmo. Miesto tranzito valdžia (authority) sako, jog reikėtų, kad autobusų patruliuotų policija, nors vasaros metu, kai tokių dalykų daugiausia esti.

Tai nelengvas uždavinys autobusus apsaugoti nuo apiplėšimų. Mieste yra apie 130 trasų, kuriomis kursuoja daugiau kaip 2,000 autobusų ir yra autobusams sustojimo vietų mažiausia 13 tūkstančių; keliautojų kasdien autobusai perveža daugiau kaip pusantro milijono.

Kaip dabar yra, turint galvoje tokią plačią autobusų važinėjimo sistemą, tokį užimtumą, policijai nėra lengva, nes kol užpulto autobuso vairuotojas per radiją praneša darbovietės centran, iš čia policijos centran, iš policijos centro patruliuojančiam gatves policininkui, kai policininkas atvyksta prie užpulto autobuso, jau esti "šaukštai po pietų".

Nerimas dėl biudžeto

Šiuo metu svarbiausiu dienos klausimu šalyje yra prez. Reagano patiektos Kongresui valstybės biudžeto sąmatos. Darbo liaudis, ypač skurdžiai, kelia protestus, reikalauja, kad Kongrese atstovai su prezidento užmačiomis nesutiktų.

Prezidentas siūlo, kad iš pašalpy programos skurdžių šeimų vaikams būtų atimta \$238 milijonai, iš skurdžiams maisto talonų pro-

gramos — \$313 milijonų, iš programos šelpti mažuosius fermerius — \$4.1 milijono, iš kolegijų studentams paskolų programos — \$1.3 milijono, pigių butų statybai subsidijas ketina sumažinti ant \$3.8 milijono ir t.t.

Tuo tarpu kariniams reikalams Pentagonui prezidentas nori duoti \$311.6 milijono, 8,2% daugiau negu davė šiais metais. "Zvaigždžių karams" programai, nežiūrint, kad dar neįsisiūbavus, nori duoti 75% daugiau negu davė šiemet, iki \$4.8 milijono.

Yra ko susirūpinti galvojančiai Amerikos liaudžiai, kai pagal prezidento pasiūlytas biudžeto pamatas, socialinės programos būtų liešinamos, o karinės programos riebinamos.

Haičio Duvalieras

Plačiai šalies spauda ir eiliniai žmonės komentuoja apie nuvaryto nuo koto Haičio buvusį diktatorių, iki gyvos galvos prezidentą Jean-Claude Duvalierą. Ypač sensacija, kad jo nenori Prancūzija, nenori eilė kitų šalių, kratosi netgi ir Amerika, nežiūrint, kad jis per ilgus metus buvo Vašingtono globotinis.

Amerikos pažangiosios liaudies nuomone, jankių imperialistinis kapitalas jį iščiulpė kaip apelsiną ir daugiau jis jam nebereikalingas, dėkis kur nori, kai liaudis, nebepakeldama skurdo, išmetė lygiai taip, kaip Nikaragvos liaudis išmetė Somožą, svetimiems interesams tarnavusį Irano šachą...

Paruošė S. J.

Trumpai

— Illinois komunistų aktyvistas Jack Kling išleido savo atsiminimų knygą "Where the action is". Knygos autorius žinomas ir daugeliui Čikagos pažangiečių lietuvių.

— Lotynų Amerikos šalys — Meksika, Panama, Kolumbija, Venesuela, Peru, Urugvajus, Brazilija ir Argentina susitikime su sekretoriumi Shultz ragino, kad Vašingtonas liautųsi rėmęs Nikaragvos kontras.

— Grupuočės už teisingus mokesčius duomenimis, iš 259 korporacijų, turinčių nemažus pelnus, 44 korporacijos nemoka mokesčių.

— Nebraskos fermeris Merle Hanson sako, jog prez. Reaganas yra "antiamerikietis" dėl to, kad fermerių ir darbininkų darbo vaisiais penį militaristus.

— Ispanijos ir Italijos komunistų partijos pasisakė už Tarybų Sąjungos pasiūlymus taikos ir nusiginklavimo reikalams ir sako, kad prez. Reaganas be atidėliojimo į pasiūlymus rimtai atkreiptų dėmesį.

• Troškimas pasaulyje taikos nėra utopija.

valstijose nelegaliai marijuanos auginama mažiausia, sako ta organizacija, bet vis tiek Illinois ir Iowa valstijose praėjusiais metais buvo užauginta už \$250 milijonų, Indianoje už \$125 milijonus ir t.t.

Jeigu marijuanos rūkymas stebėtinai paplitęs, nėra nuostabu. Nes, kaip duodasi suprasti, yra interesai, kuriems marijuanos rūkymas eina į naudą.

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

SVEIKOS MINTYS IR... PAISTALAI

Tai iš esmės vienas su kitu nesusiejami dalykai, tiesiog prieštarauja vienas kitam pačia savo esme.

Ir vis tik yra vietų, kur sveikos mintys ir tauškalai kažkaip taidai, netgi gražiai egzistuoja vieni greita kitų. Tai būna daugelio veiksnių raštuose. Žiūrėk, koks nors — dažnai jau labai nejaunas autorius — sulesioja visai įdomių faktų, pastebėjimų ir... daro iš jų pačias keisčiausias išvadas. Taip atsitiko ir didelį rašymo patyrimą turinčiam V. Nakui, kai jis ėmė samprotauti apie lietuviškumą išėivijoje, apie jaunimą ir apie Lietuvą.

Rašydamas apie išėiviską gyvenimą, Nakas užgriebia tegul ir nenujų, bet vis tik įdomių dalykų. Pavyzdžiui, jis pripažįsta, kad viena priežastis, dėl kurių lietuviškasis jaunimas palieka veiksnius — vaduotojus, yra ta, kad lietuviškasis išėiviskas gyvenimas, anot jo, "nustoja ne tik savo aktualumo, bet net ir realumo".

Ką gi, "gyvenimas" tokiu pavidalu, kaip to trokštų vyresnės kartos veiksniai, niekad nebūvo realus.

Mano manymu, įdomus ir prisipažinimas: "Mes (t.y. — veiksniai, — aut.) mėgstame girtis, kad mūsų kalba gražiausia, mūsų maistas skaniausias... mūsų tauta kilniausia. Lietuvos jaunuolis ima netikėti tais šovinistiniais teigimais".

Čia Naku tikrai galima pasiklausti, juk ir jo rašiniuose gausu "gražiausia", "skaniausia", "kilniausia" — tik kodėl tą pripažįstama taip vėlai? Juk išties šovinistiniai, nacionalistiniai, siauri parapijiniai reikalai, požiūriai, įsitikinimai ir raštai svetimi lietuviškos kilmės jaunimui. Kaip ir "vadavimo" reikalai...

Tačiau čia kyla esminis klausimas: jeigu visa tai pašalinti iš "vaduotojų" ideologijos, "veiklos" ir jų spaudos — kas tada beliks?

Pentagonas ir Holivudas

Nors pastaruoju metu Jungtinių Amerikos Valstijų ekranuose demonstruojamų antikomunistinių filmų, tokių, kaip "Rambo", "Rocky-4", "Raudonoji aušra", "Isiveržimas į JAV", titruose nėra Amerikos karinės žinybos, ji — tiesiogine žodžio prasme yra pilnateisė šių militaristinių klastočių bendraautorė. Kaip rašo laikraštis "Washington Post", Pentagonas vis aktyviau bendradarbiauja su Holivudu kuriant filmus, kurių tikslas — skleisti prasimanymus apie "Tarybų Sąjungos grėsmę" ir kurstyti militaristinę isteriją šalyje.

Bendradarbiaudama su Holivudu, Amerikos kariuomena pastaruoju metu suteikia filmavimo grupėms naujausią ginkluotę, net naikintuvus. Dar daugiau, Holivudas disponuoja net kariniu personalu. Tačiau už tokias paslaugas kino kompanijos privalo mokėti, ir ne tik apvaliomis sumomis už "technikos išnaudojimą".

Kaip rašo "Washington Post", Pentagonas sutinka bendradarbiuoti, 1986 m. kovo 13 d.

Ogi praktiškai visiškai nieko! Rašoma:

"... Objektiviai žiūrint, lietuviškosios išėivijos veikla yra panaši į Don Kichoto kovą prieš vėjo malūnus". Gal ir taip, tačiau čia reikėtų pridėti, kad ir tie vėjo malūnai — fantazijos vaisius... Nakas atiduoda duoklę ir dabartinei Lietuvai. Jis netgi teikiasi pripažinti, kad "Lietuviai Lietuvoje laikosi tvirtai, netgi tokį Vilnių palaipsniui atlietuvina".

Ir nors Lietuvai tikrai nei šilta, nei šalta dėl nakų pripažinimo ar ne, būtina pastebėti: nei Vilniaus, nei kitų miestų Lietuvoje niekas specialiai "nelietuvina", lygiai — kaip ir "nerusina" ar "neprancuzina" — tai natūralus procesas. Na, bet ne čia esmė. Ji ta, kad senas veiksnis raštininkas V. Nakas pripažįsta: išėivijoje lietuviybė, ypač jaunimo tarpe, garuoja kaip kamparas, Lietuvoje — nori kaip kas ar ne — priešingai.

Tad kokią išvadą reikėtų daryti? Bet kas, sveikai mąstantis, pasakys: be abejo, stengtis ieškoti ryšių su Lietuva, pasinaudoti jos pasiekimais, ypač — kultūroje, lituanistikoje. Ir Nakas panašiai mano. Tik jo išvados, deja, nieko bendro neturi su paprasčiausia logika — girdi, tie ryšiai stiprinti... Lietuvos lietuvius. Taip ir rašoma: "Lietuviams išėivijoje vykdamas antisovietinę politiką, reikia tuo pačiu ieškoti būdų ryšių tarp Lietuvos ir išėivijos stiprinti".

Taigi, V. Nakas, visiškai suplakęs sveikas mintis ir paistalus, siūlo kovoti su Lietuvos lietuviams ir... tuo pačiu stiprinti ryšius su jais! Argi tai gali būti suprantama ir priimtina lietuviškos kilmės jaunimui?

Be abejo — ne. Jis dažniausiai nori normalių, ne "vaduotojiškų" ir nakiškų ryšių...

Vytautas Žemaitis

Iš kokios praeities?

"Iš praeities tavo sūnūs te stiprybės semias", — kiekviena reikšmingesne proga gieda dešinieji lietuvių emigrantai. Tačiau šiaudien šią smetoninio himno ciltę "vaduotojai" supranta kiek kitaip, negu anuomet. Šiaudien dipukus veiklai įkvepia ne barzdoti Vytuto Didžiojo laikai, o buržuazinė Lietuva, kurios reanimacija jie užsiėmę. Būtent iš tų dienų privalo sentis stiprybės ir "vaduotojų" jaunoji generacija. Štai kodėl iš tėvynės išdūmę tėveliai taip vengia bet kokios negatyvios informacijos apie savo jaunystės laikus. Buržuazinės Lietuvos vaizdas dipukinėje spaudoje piešiamas tik rožinėmis spalvomis, jaunimas privalo šventai įtikėti, jog smetoninis periodas buvo socialinės tautos ir tikrosios demokratijos įsikūnijimas...

Veltui "vaduotojų" spaudoje ieškotume paaiškinimo, kodėl vien per septynerius buržuazijos valdymo metus — nuo 1923 m. iki 1930 metų — iš šio "rojaus" svetur emigravo net 68,000 piliečių... Tuščias darbas būtų dipukų laikraščiuose ieškoti anuomet vykusios klasių kovos atspindžių ar jos analizės. Geriausiai atveju surasime niekuo nepagrįstą tvirtinimą, esą, visi neramumai buvo "importuoti" iš Tarybų Sąjungos... Kazin, ar "vaduotojų" jaunimas nors puse ausies yra ką nors girdėjęs apie 1920 m. Kauno įgulos kareivių sukilimą, kurį numalšinus keturi kareiviai buvo sušaudyti, o 183 nuteisti ilgą laiką kalėti. Nesigiria ir buvusios valstybės veikėjai praeities bedarbių demonstracijomis, nė į galvą jiems neateina paminėti penkiasdešimtąsias Suvalkijos valstiečių streiko metines... Kazin, ar kada girdėjo dipukų jaunosios generacija sušaudytų nepilnamečių komjaunuolių — brolio ir sesers Bajų pavardes... Abejojama, ar žino jie apie 1925 metais sušaudytą komjaunuolį Jubilerį arba Vilkaviškio žvalgyboje elektros kėdėje kankintą šmeigauskaitę, kuri nuo to išėjo iš proto... Neaišku, ką atsakytų jaunieji "vaduotojai", jeigu jų pasiteirautume apie garsųjį kuopininkų teismą, kai teisiųjų sąjone atsistūdė 92 "darbininkų kuopų"

štai dabar filmuojamos juostos "Komandosai" kūrėjams kol kas nesiseka. Net po to, kai buvo pakeistas scenarijus, Pentagonas liko nepatenkintas, nes jo "šaukieji kariniai" vaizduojami toli gražu ne teigiamai. "Scenarijaus pakeitimai, — pareiškė Pentagonas, — nepašalino mūsų susirūpinimo. Pavyzdžiui, filme kariškiai vaizduojami kaip kraujo ištroškę žudikai, ir susidaro įspūdis, kad JAV armija turėjo ar turi specialų dalinį, kurio paskirtis tik žudyti ir plėšikauti".

Ta proga norėtųsi paklausti etatinius Pentagono "kino kritikus": o kaipgi kitaip reikėtų vertinti plačiai pagarsėjusių ypatingos paskirties baudžiamųjų būrių "žaliosios beretės", kurie pelnė gėdingą šlovę visame pasaulyje masinėmis žudynėmis, smurtu, kankinimais ir plėšikavimu, "žygdarbius"? (Iš "Tiesos")

teisėtai rinkimams iškelti kandidatai.

Panašių pavyzdžių galima pateikti labai daug — vien tikrai 1926-1927 m. buržuazinėje Lietuvoje karo lauko teismams buvo atiduota teisti daugiau kaip 220 žmonių. Trisdešimt keturi antifasistai buvo nuteisti mirti, 14 iš jų buvo sušaudyti. O iš viso per dvidešimt savo egzistavimo metų buržuaziniai valdymo organai iškėlė bylas daugiau nei 3,000 revoliucinio ir antifasistinio judėjimo dalyvių, be to, daugiau kaip 6,800 žmonių buvo nubausti administracine tvarka...

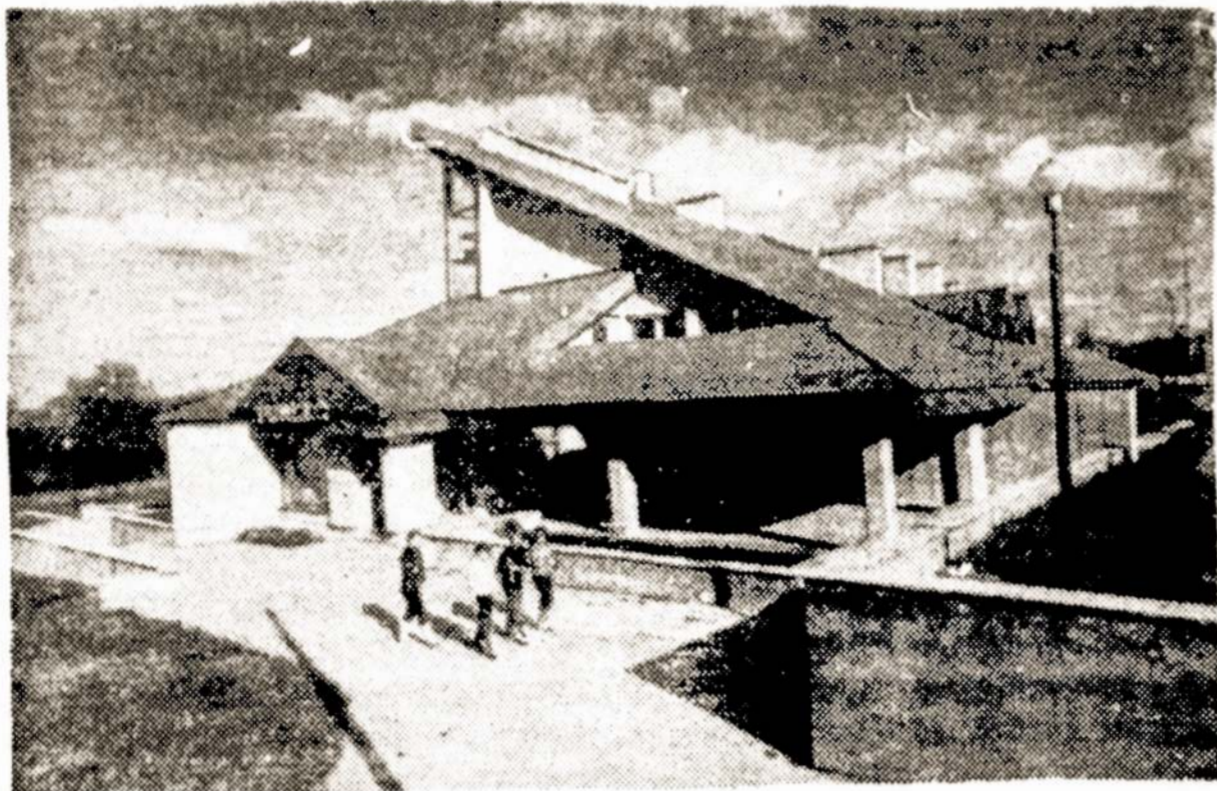
Įtampą krašte didino ir masinis valstiečių nusikurdymas, nuolat didėjantis jų išsiskolinimas, mėsos, pieno bei linų smarkus kainų kirtimas tarptautinėje rinkoje. Antai 1939 m. žurnalo "Vairas" 1 nr. pasirodė simptomatingas straipsnis, kuriame buvo rašoma: "Geriausius kėsnius ūkininkas ne be skausmo atplėšia nuo savęs, bet jis turi tatau daryti, jei nori dar gyventi ir bent šiaip taip stiebtis ir varytis... Daugelis jų išveža pieną iki paskutinio lašo ir visomis priemonėmis draudžia vaikams ar šeimynai paragauti bent gurkšnį. Reikia su žiburiu šiaudien ieškoti ūkio, kur gautum grietinės arba kur ką šeiminiškės vartotų barščiams pabaltinti..."

Kazin, ar tikrosios anų dienų situacijos žinojimas įkvėptų dipukų jaunimą vadinti idealiu šį lietuvių tautos istorijos periodą, o tuo labiau — sentis iš jo stiprybės...

Tačiau slepiama yla dažniausiai išlenda iš maišo — apie tai liudija ir pedagogo Antano Masionio prisiminimai, paskelbti "Draugo" laikraštyje ir sukėlę tikrą audrą dipukų visuomenėje. Antai 1985 m. spalio 17 d. "Dirvos" satyriniame skyrelyje buvo išspausdintas lituanistinės mokyklos abituriento Algimanto Tiškaus laiškas, kuriame sakoma: "Malonūs ponai, per dešimt metų mano lituanistinės mokyklos mokytojai man buvo galvoje ir širdyje nupiešę patį šviesų šviesiausią Nepriklausomos Lietuvos dienų vaizdą, ragindami veikti ir kovoti, kad tokia būtų ir išlaisvinta ateities demokratinė Lietuva. Bet dabar, skaitydamas įžymių anų laikų lietuvių politikų atsiminimus, sužinojau, kad kažkoks krikščionis generolas kišo komunistus po ledu, krikščionių demokratų valdžios saugumas spirgino ant elektros laidų pakabintus socialistus ir tuos, kurie neina į bažnyčių, tautininkai smaugė kunigus, suiminėjo ir vėžė atcitininkus į Varnių lagerį bulvių skusti... (...)" Tai iš kokios praeities aš turiu sentis stiprybės? — ironiškai klausia laiško autorius. Tai kas čia meluoja?

Manome, kad atsakymą į šį klausimą Algimantas Tiškus turės susirasti pats... Na, o baigdami reziumuokime — dešimtį metų auklėtojai manipuliavo istorija, stengdamiesi jaunimui išugdyti tvirtas antikomunistines pažiūras. Tačiau jau pirmasis susidūrimas su tiesa iškart sugriovė mokytojų ilgai kurtą steriliai-idealios buržuazinės Lietuvos mitą.

Kazys Bagdonavičius

Alytaus rajono Punios kolūkyje pastatytas naujas kultūrinis-buitinis kompleksas. Jame yra valgykla, kavinė, kokteilių baras. Čkio dirbantieji čia gali užsisakyti konditerijos gaminių, atsigerti sulčių.

A. Sabaliausko nuotraukoje: naujasis Punios kolūkio kultūrinis-buitinis kompleksas.

Lietuvos mokslininkų darbai

GYVŪJŲ SISTEMŲ PAVYZDŽIU

Kokių tik nėra šiandien robotų. Daug kur jie dirba staklininkais ir suvirintojais, krovėjais ir surinkėjais, plovėjais ir fasuotojais. Ir vis dėlto robotai dabar dar primena mokinį, kuris klauso kitų pasakinėjimo: negalvoja, ko jo klausia, o tik kaip papūga kartoja svetimus žodžius. Mat, dabar robotai dirba tik pagal iš anksto numatytą programą. Sakysim, buvo sugalvota, kad robotas krovikas iškraus šimtą dėžių, tačiau atvežė — tik aštuoniasdešimt. Robotas vis tiek stengsis iškrauti ir tas neatvežtas. Stengsis, kol žmogus išjungs mechanizmą...

— Mokslininkai siekia suteikti robotams dirbtinio intelekto elementų — tam, kad jie "girdėtų", "apčiuoptų", turėtų geresnę atmintį, ir, svarbiausia, kad "matytų", — pastebi Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto biofizikos-neurokibernetikos laboratorijos vedėjas, biologijos mokslų kandidatas Jonas Ketleris. — Šia linkme nemažai nuveikta ir mūsų laboratorijoje. Tirdami gyvųjų organizmų regos sistemas, eksperimentų rezultatus siekiame pritaikyti techninės regos sistemoms.

Vilniuje įvykusiame sąjunginiame simpoziume "Organizmų ir robotų rega", kuriame dalyvavo įžymūs mokslininkai iš visos Tarybų Sąjungos, aukšto įvertinimo susilaukė originalūs vilniečių įtaisai — savotiškos robotų akys. Jų pagrindas — labai jautrios puslaidininkių plokštelės, primenančios žmogaus akies tinklainę. Gyvųjų sistemų pavyzdžiu apdorodamos gaunamą informaciją, jos ir atkuria objekto vaizdą. "Akis", iš pažiūros primenanti nedidelį fotoobjektyvą, lengvai valdo roboto ranką. Sukurtas dar tikslesnis regos aparatas, turintis 33 tūkstančius šviesai jautrių elementų.

Tartu universiteto (Estija) mokslininkai šį prietaisą numato panaudoti aparatui, kuris skaitys akiesiems paprastu raštu parašytas knygas. Dar viena regos sistema sukonstruota transporto robotams: tokie manipulatoriai dirbs nepalyginamai patikimiau, negu dabar.

Visi šie Universiteto mokslininkų aparatai sukurti remiantis "gyvaisiais prototipais" — šiuo atveju, katės regos sistema. Beje, siekiant suteikti robotams intelektualių savybių, Tarybų Lietuvos mokslininkai sėkmingai naudoja ir kitus "gamtos patentus". Štai Kauno Antano Sniečkaus Politechnikos institute sukurti ultragarso prietaisai, kurie dirba pagal šikšnosparnio jutimo organų veiklos principus. Labai susidomėta ir upių vėžio judesio valdymo sistema: šis, palyginti paprastas gamtos tvarinys, savo lankstus ir tikslingo elgesio galimybėmis labai pralenkia pačių tobuliausių mūsų dienų robotų technikos konstrukciją.

"Tarybų Lietuvos specialistų darbai, kuriant "intelektualius" robotus, panaudojant gyvųjų organizmų sistemų modelius, yra labai aukšto lygio", — pažymėjo pasaulinio garso mokslininkas, TSRS Mokslų akademijos narys korespondentas, JAV, Anglijos universitetų garbės narys Aleksėjus Byzovas. — Jie atveria plačias galimybes jau artimiausiu laiku pateikti liaudies ūkiui robototechnologinius kompleksus, kurie sugebės pavaduoti žmones nuo daugelio sunkių, monotoniškų darbo operacijų".

Romualdas Česna

• Gyvenimas ilgas, jeigu jis turiningas. Matuokime jį poelgiais, o ne laiko vienetais. (Seneka)

Vilkijos metraštininkas

Keliaujant vaizdinga panemune į Jurbarką nuo Kauno atsiveria gražuolė Vilkija. Šio miestelio senovė ir pats pavadinimas apipintas legendomis. Pasakojama, kad dabartinio miesto vietoje senovėje dunksoję tamsūs miškai. Už Nemuno jau gyvenę žmonės. Užnemuniečiai prasikaltusius ištremdė į kitą upės krantą, į tuos baisius miškus. Tremtiniai girdėdavę vilkų staugimą ir baimingai sakydavę: "Čia tikra vilkija..."

Taip teigia ir seniausias šio miesto gyventojas mokytojas Adomas Makarevičius, vietinių vadinamas Vilkijos metraštininku. Jis čia gimė ir augo. Mokėsi, pats mokytojavo.

Aistra ne tik sužinoti apie savo gimtinę, bet ir papasakoti apie ją kitiems, atsirado ankstyvoje vaikystėje. Dar 1924 metais, perskaitęs "Lietuvos" dienraštyje archeologo ir rašytojo Petro Tarasenos atsišaukimą, raginantį padėti sudaryti Lietuvos archeologinį žemėlapi, A. Makarevičius aprašė šešiasdešimt Vilkijos apylinkės vietovių.

Prabėgo pedagoginio darbo dešimtmečiai. Išėjęs į pensiją, A. Makarevičius pasišventė kraštotyrinei veiklai. Išstudijavęs penkis toms Kryžiuočių kronikų, jis "atkasė" visą Vilkijos praeitį. Kraštotyrininkas paruošė reikšmingą darbą "Vilkijos valsčius feodalinėje Žemaitijoje (iki XVII a. pabaigos)", kurį išspausdino Lietuvos aukštųjų mokyklų mokslo darbuose. O iš viso jo laisvalaikio triušas — 44 darbai.

Šioje srityje mokytojas darbuo-

jasi ir šiandien. Štai neseniai Vilkijos girininkijoje jis atrado reto augalo plantaciją, Pavilkijyje — X-XII amžiaus kapvietę.

A. Makarevičiaus sodyba — tikras botanikos sodas. Auga įvairiausi vaiskrūmiai, 20 rūšių vynuogės, 40 pavadinimų alyvos, 12 rūšių spygliuočių.

— Šią žemę nusipirko tėvas, grįžęs iš turkų karo, — pasakoja A. Makarevičius. — O su šiuo namu šiemet aš atšvenčiau 80-metį, o jis — šimtmetį. Beje, besimokydamas Vilkijoje, pas mane gyveno rašytojas Petras Cvirka.

Pro maumedžius matyti vingiuojantis Nemunas. Stovime jo sode, Vilkijos viduryje, matome ją išaugusią, atjaunėjusią. Kartu su vilkijiečiais senasis metraštininkas džiaugiasi didžiule beveik tūkstančio vietų vidurine mokykla. Vietoj Nemuno pakrantėje buvusios lentpjūvės išaugo medžio apdirbimo įmonė. Iškilė nauja 630 vietų vidurinė profesinė mokykla. Greta mokomosios dirbtuvės, bendrabučiai, valgykla. Persikėlusį į naujas patalpas, mokykla ruoš platus profilio mechanizatorių, daržininkus, virėjus-kulinarus.

Buvusios "vilkų gūžtos" vietoje kartų kartos metų metais statė, gražino, kol sukūrė nepakartojamą urbanistinį paminklą, laikomą vienu gražiausių Lietuvoje.

Vilioja keliautojus Vilkija. Ir ne tik savo gamta, iškilusiais pastatais, bet ir žmonėmis, mylinčiais šį kraštą. Tokiais, kaip šio miestelio metraštininkas Adomas Makarevičius.

Vygandas Prekevičius

Šiandieninis Panevėžys — stambus Aukštaitijos pramonės centras. Jame išaugo naujos pramonės įmonės, pastatyti nauji gyvenamųjų namų kvartalai. Panevėžiečiai daug dėmesio skiria miesto tvarkymui. Neatpažįstamai pasikeitė miesto centras, pagražėjo nauji gyvenamieji rajonai.

Nuotraukoje: naujajame Panevėžio gyvenamajame rajone.

Nuotraukoje: mėgstama panevėžiečių poilsio vieta.

Vilnius, 1986 m. kovo 13 d.

GYVENVIETĖJE – KULTŪROS NAMAI

Respublikos ūkiuose vis labiau įsi gali kultūros namų arba klubų veiklos sfera, apimanti ne tik poilsą ir pramogas, bet ir auklėjimo, profesinio meistriškumo, kultūros, asmenybės ugdymo sritis.

Platesnė klubinė veikla atsiranda dėl miesto ir kaimo kultūros integracijos. Ją skatina kaimo gyventojų dvasinių poreikių didėjimas. Naujų klubų veikla grindžiama šeimyninio, taip pat pagal amžių ir interesus bendravimo principais. Labai populiarūs liaudies buitės ir meno, ūkių istorijos muziejai, paveikslų galerijos, vaikų ir jaunimo sporto klubai, bibliotekos, mūgėjiški būreliai. Kai kur į klubus persikrausto proforientavimo, kvalifikacijos kėlimo, racionalizacinio darbo būreliai. Populiarios darėsi ir kasdieninio poilsio priemonės — stalo žaidimai, pokalbiai, televizijos laidų žiūrėjimas, muzikos klausymas. Ir atvirksčiai — žiūrovinė klubo dalis palaipsniui menkėja, darosi antraeilė. Todėl tradiciniai kaimo kultūros klubai su talpiomis žiūrovų salėmis, erdviais vestibuliais, dalį laiko būna tušti.

Dabar įprasta statyti kultūros namus kartu su ūkio kontora,

biblioteka, ryšių skyriumi ar kitomis smulkiosiomis įstaigomis. Tokios statybos užsakovas dažniausiai būna ūkis. Tai racionalus ir ekonomiškas būdas, padedantis sutaupti 10-15 proc. statybos ir eksploataavimo lėšų, lyginant su minėtų įstaigų statyba pagal atskirus projektus. Beje, Baltarusijoje, o ypač Ukrainoje, kaimo klubai dažnai blokuojami su mokyklomis. Visa tai kartu su sporto įrenginiais sudaro kaimo kultūros kompleksų branduolį. Tėkių kultūros kompleksų statybai pritarė TSRS kultūros ministerija. Patvirtinti ir pavyzdiniai nuostatai.

Anksčiau buvo statomos ūkių kontoros su salėmis, kurių pakako normaliam ūkių administracijos darbui ir masinėms priemonėms, bet nebuvo vietos klubiniam darbui. Dabar projektuojami klubai su kontoromis, kuriuose, be kontoros patalpų ir žiūrovinės dalies, dar statomos 6-8 universaliai paskirties klubinės patalpos. Tokie laiko reikalavimus labiau atitinkantys pastatai bus statomi Pasvalio rajono Saločių ir "Mūšos", Kupiškio rajono Alizavos, Šiaulių rajono "Pirmyn" ir dar kai kuriuose kolūkiuose. (Iš "V. L.")

LIETUVIŠKOS STAKLĖS

(Pasakoja Lietuvos TSR valstybinio plano komiteto mašinų gamybos skyriaus viršininkas Jonas Barysas)

Staklių gamyba — viena pagrindinių Tarybų Lietuvos pramonės šakų. Skaičiuojant tūkstančiui gyventojų dabar darome daugiau metalo pjovimo staklių, negu tolia išsivysčiusi tikslųjų mašinų šalis, kaip Šveicarija. Nuo 1980 metų jų gamyba išaugo pusantro karto. Pirmoji "Zalgirio" staklių gamykla buvo pastatyta Vilniuje tuoj po Antrojo pasaulinio karo. Dabar vien respublikos sostinėje yra keturios stambios tokios įmonės.

Lietuva eksportuoja stakles į dešimtis šalių. Sėkmingai reiškiasi tarptautinėje rinkoje Vilniaus "Komunaro", Šlifavimo staklių gamyklos. Geriausiems pasaulio pavyzdžiams prilygsta Kauno F. Dzeržinskio susivienijimo, Vilniaus "Zalgirio" gamyklos išleidžiamos metalo apdirbimo mašinos.

Viena svarbiausių gamybos tobulinimo krypčių yra įmonių modernizavimas. Rekonstruojamoje "Komunaro" gamykloje dar šiemet stos rikiuotė stambus gamybinis korpusas, kuriame visas operacijas atliks staklės su programiniu skaitmeniniu valdymu.

Nemažai pertvarkymų daroma ir kitose įmonėse. Kai kuriose iš jų atėinančių penkmetį pradės veikti vadinosios lankščios automatizuotos gamybos sistemos. Grupė staklių su skaitmeniniu programiniu valdymu leis visiškai automatizuoti detalių mechaninį apdirbimą. Diegti tokią sistemą "Zalgirio" gamykloje padeda Eksperimentinio metalo pjovimo staklių mokslinio tyrimo instituto specialistai.

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

Plačią staklių pramonės robotizavimo programą parengė ir padeda įgyvendinti Lietuvos staklių gamyklų projektavimo susivienijimo kolektyvas. Atskiri pramoniniai manipulatoriai ir robotai jungiami į ištisas technologines linijas, leidžiančias iš esmės padidinti darbo našumą, likviduoti rankų darbą. Toks robotologinis kompleksas gerai užsirekomendavo Vilniaus Šlifavimo staklių gamykloje.

Svarbus žingsnis, pertvarkant staklių gamybą pagal laiko reikalavimus, yra mokymo-mokslo ir gamybos susivienijimai. Pirmąjį iš jų įsteigė Kauno F. Dzeržinskio susivienijimas ir Antano Sniečkaus politechnikos institutas. Tokia sandrauga padeda spartinti mokslo ir technikos pažangą, geriau paruošti darbuojančius specialistus. (Elta)

Šiauliuose įvyko tradicinė liaudies meno mugė. Į ją suvažiavo audėjos, puodžiai, medžio drožėjai. Rudens gėrybes kvietė pirkti sodininkai, daržininkai, bitininkai. Mugės svečiams vaišių paruošė prekybininkai.

Kelis milijonus kvadratinių metrų drobių daugiau, negu buvo planuota, per praėjusį penkmetį išaudė Panevėžio "Lino" gamybinis susivienijimas.

A. Sabaliausko nuotraukoje: naujus audinius tikrina marginimo cecho viršininkė Irena Džiūvienė ir vyresnioji margintoja Janina Dūdaitė.

Savo laimės kalviai

Žilagalviai ypač didžiuojasi penkiais savo vaikais: iš mažumės pamilę gimtąjį sodžių, čia jie sukūrė šeimą, pasistatė namus, kaip ir tėvai, visam gyvenimui įleido šaknis švytriūnuose.

Kur tik pasisuksi, fermoje ar mechanizatorių būryje — visur V. Stelmokaičių atžalos. Eleonora ir Zita — pirmuonėlių melžėjos. Vincas nepralenkiamas traktorininkas, Sigita — vairuotoja, Algimantas, kaip ir seniau tėvas, dirbo brigadininku, baigęs mokslus ir įsigijęs specialybę, dabar agronomauja.

... Daugiau kaip per ketvirtį

Plačiai nusidriekia S. Nėries kolūkio valdos — nuo Vilkaviškio beveik iki Kybartų. Kadaiše čia buvo dvarai, paskui vienišos, išsimėčiusios sodybos. Dabar centrinėje ūkio gyvenvietėje Alvite per 100 dailių mūrinių. Ir kaip ne trauksi iš senosios gūžtos, jei čia, pašonėje, yra erdvus vaikų lopšelis-darželis, mokykla, parduotuvė. Ir gyventi smagiai, ir darbas malonesnis.

Įdomu susitikti ir šnektelti su šio ūkio veteranu Viktoru Stelmokaičiu ir tokia pat širdinga jo gyvenimo palydove Elzbieta. Šių žmonių lūpomis prakalba gyva mūsų kaimo istorija. Įdomūs jų prisiminimai, daug ką sakantys palyginimai.

— Jei ne Tarybų valdžia, nežinia koks likimas būtų mus ištikęs, — sako V. Stelmokaitis. Jis prisimena netoliese buvusį Simanėliškių dvarą, kuriame liejo prakaitą, pasakoja apie 1940-uosius metus, kai iš Tarybų valdžios gavo žemės, kai mušė fronte fašistus, paskui tvėrė bendrą ūkį.

Na, o ši diena? Stelmokaičiai patenkinti: jų senatvė aprūpinta. Kas mėnesį laiškiniškai jiems atneša per pusantro šimto rublių pensijos. O kur dar paspirtis iš asmeninio ūkio, kurį prižiūrėti padeda vaikai. Senukas šypsosi: galima gražiai gyventi, kad tik neslubuotų sveikata. V. Stelmokaičiui ne kartą reikėjo turėti reikalų su gydytojais. Kelis kartus gydėsi ligoninėje, bet tai nekainavo nė kapeikos.

amžiaus neatpažįstamai pasikeitė šių apylinkių ir pačių žemdirbių gyvenimas.

— Ką ten pasakoti, — prakalbintas atsako ilgametis kolūkio pirmininkas Vaclovas Mikutėnas, — pervažiuokime geriau per ūkį, savomis akimis pamatysite, įsitikinsite...

Pirmininkas primena, kad laukai, kurie beveik visi jau numelioruoti, kasmet atseikėja po 36-40 centnerių javų. Produktyvūs gerų veislių gyvuliai dabar auginami mechanizuotuose kompleksuose. Žodžiu, visos čia vystomos žemės ūkio šakos tvarkomos pramoniniu būdu. Ūkis kasmet turi beveik po kelis milijonus rublių pelno. Ir ne kokie aitvarai ūkio aruodus pripildo, pieno upės primelžia. Tai visų dirbančiųjų — ir sidabro gija pasidabinusių veteranų, ir guvaus jaunimo nuopelnas.

Tęsti ūkyje tėvų žemdirbių pradėtus darbus yra kam — per pusantro šimto jaunų šeimų šiandien plūša S. Nėries kolūkyje. O nuolat turtėdamas ekonomiškai, ūkis kas kart vis labiau rūpinasi savo kolektyvo narių gyvenimu.

Drauge su pirmininku užsukame į svečius pas jaunų žemdirbių Onutės ir Anzelmo Ališauskų šeimą. Erdviame keturių kambarių bute kalbamės apie darbą, džiaugsmus ir rūpesčius.

— Auginame tris vaikus. — Rasą, Sigitą, Kęstutį, — šypsosi Onutė Ališauskienė. — Ir nors mano darbo dienos prabėga fermoje, o vyro, traktorininko — laukuose, tačiau rūpesčių su jais neturime. Kas rytą mažuosius atvedame į Alvito vaikų lopšelių-darželių. O mokame už kiekvieno vaiko išlaikymą šiek tiek daugiau kaip po 10 rublių per mėnesį. Nedidelis nuomos mokestis ir už namą, kurį pastatė kolūkis.

Kai kas mėnesį uždirbama po 300 rublių, kai šeimos biudžetą papildo dar ir pagalbini ūkis, jauniems Ališauskams realu planuoti išvykas į teatrus ir muzikus, įsigyti dar geresnius baldus, pamažu kaupti santaupas didesniems dalykams.

Dainius Ručinskas

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

VAIKAMS BEI MOKSLEI- VIAMS GAMINIAI

Pastaraisiais metais respublikos avalynės pramonė, atsižvelgdama į prekybos organizacijų paraiškas, didino vaikiškos, taip pat ir mokyklinės, avalynės gamybą ir plėtė jos asortimentą. 1985 m. pagaminta net 30 tūkstančių porų mokyklinės avalynės daugiau, negu buvo planuota.

Šiais metais P. Eidukavičiaus susivienijime pradėtas statyti 2,5 milijono porų pajėgumo avalynės fabrikas, kuris pradės veikti 1987 metais. Taip pat XII penkmetyje bus rekonstruojamas "Elnio" susivienijimo Mažeikių avalynės fabrikas, po rekonstrukcijos jo pajėgumas padidės 0,5 milijono porų avalynės. Tuomet visiškai išsispres vaikiškos, taip pat mokyklinės avalynės problema.

Uniforminių kostiumų berniukams 1986 metais numatyta pagaminti apie 6 tūkstančius daugiau, negu 1985 metais. Be to, Modelio namų ir "Nevėžio" siuvimo fabriko specialistams pavesta peržiūrėti ir patikslinti kostiumų siu-

vimo technologiją, atskirų detalių konstrukciją, kad sumažėtų darbo laiko sąnaudos, padidėtų darbo našumas.

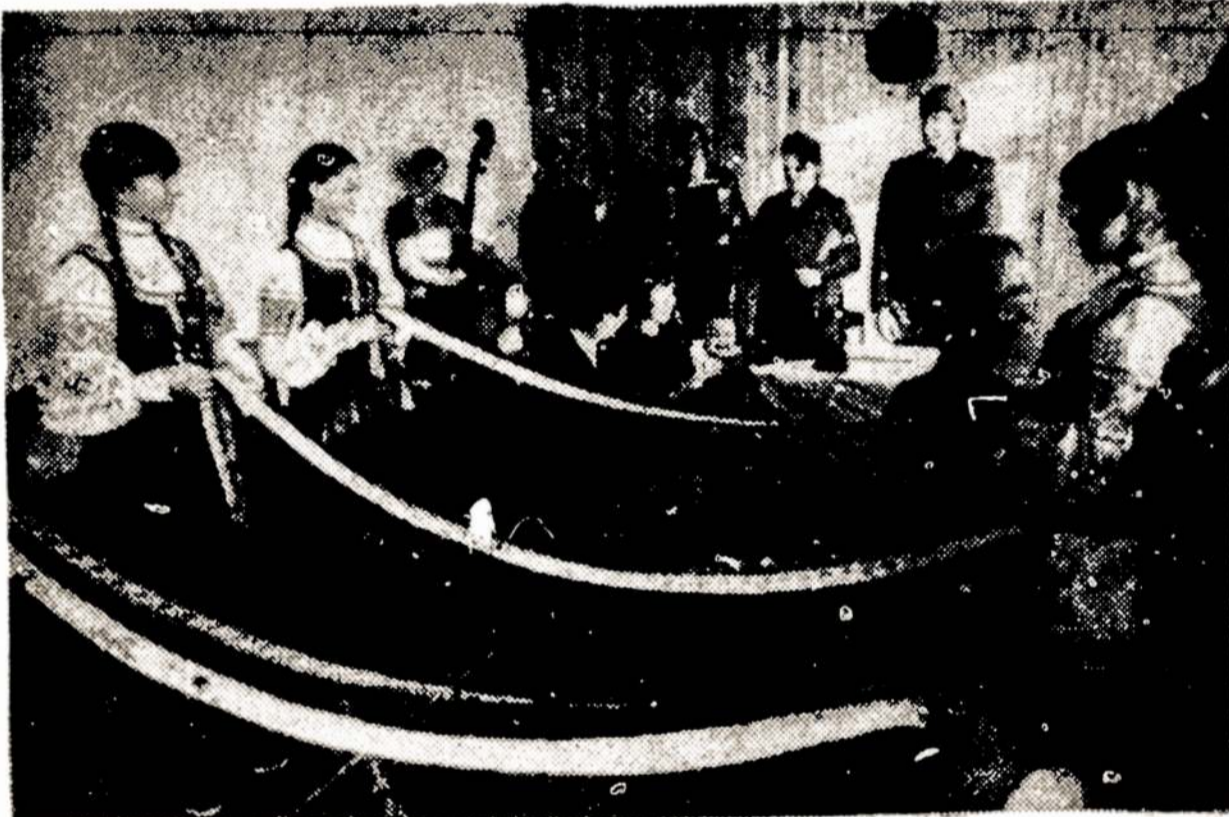
Trikotažo pramonės įmonės 1985 metais pagamino 10 tūkstančių sportinių kostiumų ir kelnų, 15 tūkstančių sportinių marškinėlių daugiau, negu buvo suplanuota. 1985 m. respublikinėje didmeninėje mugėje ypatingas dėmesys buvo kreipiamas sportinio trikotažo gamybos padidinimui. Ateinančiais metais pakeitus asortimentą, numatyta pagaminti pusvilnonių kelnų 12 tūkstančių, medvilninių šiaušto audinio kelnų — 73 tūkstančiais, sportinių marškinėlių iš medvilninių ir mišrių verpalų — 45 tūkstančiais daugiau.

— Kauno valstybiniame M. K. Čiurlionio muziejuje yra 15 skyrių ir 9 filialai. Šiuo metu čia dirba apie 300 įvairių specialybių žmonių.

— Panevėžyje veikia fotografijų paroda, taip pat archyvinų nuotraukų nuo pat 1918 metų,

Kėdainių rajono Labūnavos apylinkės Liaudies deputatų Tarybos vykdomojo komiteto salėje vyksta mažylės Monikos vardynos... Griežia kaimo kapela. Tėvus — veterinarijos felčerį Henriką ir kultūros namų meno vadovę Janiną Černiauskus sveikina deputatai, darželinukai.

Taip nuo lopšio kiekvienu Labūnavos gyventoju rūpinasi apylinkės Tarybos deputatai. Daug padeda TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas, "Rytų aušros" kolūkio pirmininkas Henrikas Kretavičius. Gražėja Labūnavos gyvenvietė, statomi gražūs ir patogūs gyvenamieji namai. Gyvenvietėje pradėjo veikti nauja penkių šimtų abonentių telefono stotis, veikia kolūkio parduotuvė, valgykla, buitinio gyventojų aptarnavimo paviljonas, kultūros namai, žemdirbių poilsio namai.

Nuotraukoje: Monikos Černiauskaitės vardynos. Tėvus sveikina apylinkės Tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas Kęstutis Čepolis.

Emigracijos lietuviams kalendorius

Kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje "Tėviškės" draugija kartu su "Gimtojo krašto" redakcija kasmet leidžia emigracijos lietuviams kalendorių, išleido ir šiemet. Kalendorius pilnos išmieros knyga 110 puslapių, gausiai iliustruotas, spausdintas Kaune K. Poželos spaustuvėje gilia spaude. Kalendoriaus sudarytojas "Gimtojo krašto" darbuotojas, plačiai žinomas žurnalistas Juozas Kuckailis.

Kreipimesi į skaitytojus kalendoriaus leidėjai sako, jog šio kalendoriaus tema yra Tarybų Lietuvos kaimas, jo žmonių gyvenimas, šokiadieniai ir šventės. Ir iš-

ties, žurnalistų, mokslo ir kultūros vyrų straipsniuose, daugybėje spalvotų iliustracijų, Lietuva pavažduota tokia, kokia dabar yra. Kurjems yra tekę vykti bei tebevyksta turistinėmis grupėmis į Tarybų Lietuvą, kalendoriuje atpažįsta ir gali atpažinti, jeigu nori, labai daug ko, ką matė Lietuvoje savo akimis.

Dabar Lietuva, ypač kaimas, visiškai nebe toks, kokį emigrantai paliko prieš I Pasaulinį karą bei buržuazijos valdymo metais. Vietoje senų kaimų su purvinomis ulyčiomis ir išsimėčiusių vienkienių su šulnio svirtimi, išaugo didžiulį kolūkių baltuojančios gy-

venvietės kaip miesteliai su vaikų lopšeliais - darželiais, valgyklomis, ambulatorijomis, parduotuvėmis. Kolūkių masyvuose ropinėja traktoriai, kombainai, kolūkių masyvų keleliai skuba sunkvežimiai su priekabomis. Galvijų bandos blizga sodriose ganyklose.

Kaip Vytautas Trečiokas kalendoriuje savo straipsnyje rašo: "Dabar kaimo žmonės gyvena pasiturimai. Gyvulininkystės ferimų darbuotojai, ypač melžėjos, per mėnesį uždirba iki 500 rb. Beje, kolūkių nariams nereikia mokėti pajamų mokesčių."

O kaip buvo anais senais laikais? Vytautui Kalteniuui Jadvyga Zabarauskienė pasakoja: "Namuose ir varškė tada buvo reta viešnia. Mama; būdavo, padės kiekvienam po pora bulvių su lupenom, patatys dubenėlį rūgštaus pieno, o kartais tik druskinę."

Palyginus, kokia Lietuva buvo anksčiau ir dabar, labai vaizdžiai kalendoriuje rašo Juozui Kuckailiui iš Brazilijos San Paulo miesto Eva Meidas. Girdi, mes iš gimtojo krašto išvažiavome 1929 m. Palikome, galima sakyti, vergiją. O

dabar buvome Lietuvoje 1975 m. Žiūri į dabartinę Lietuvą — neatpažįsti tėviškės: tokia ji graži, taip tvirtai stovi ant kojų. Išvažiavome anuomet duobčiais, dulkiškais keliukščiais, o dabar visur — moderni plentai, autostrados.

Gi dabar! Kaip kalendoriuje rašo Romualdas Česna: "Prieš karą asfaltu buvo padengtas vos 27 kilometrų ilgio kelio ruožas iš Kauno iki Prienų link". Dabar, jam pasakoją Lietuvos TSR automobilių transporto ir plentų ministro pavaduotojas Petras Makrickas: "Seni vieškeliai rekonstruojami ir pritaikomi besivystančios žemės ūkio gamybos poreikiams. Kadai-se pavasarį ar rudenį sunkiai išbrendami kaimo vieškeliai šiandien tampa kietomis dangomis padengtais, automobilių eismui gerai pritaikytais keliais. Tokių kelių Lietuvoje — jau beveik 12 tūkstančių kilometrų, jais organizuota pusantro tūkstančio autobusų maršrutų".

O kokios Lietuvos panoramos, kolūkių masyvai! Žmogus kalendoriaus iliustracijose negali atpažinti. J. Zaliukas

LAISKAS IŠ ST. PETERSBURG, FLA.

Prieš daugiau kaip keturiasdešimt metų lietuvių pensininkų Amerikoje beveik nebuvo, Social Security įstatymas buvo įvestas tik 1935 metais. Tačiau daugiau ar mažiau lietuvių į Floridą jau vykdavo. Daugiausia vykdavo mėnesiui ar dviems sunkaus darbo fabrikuose bei kasyklose praradę sveikatą Floridoje jos ieškoti ar bent pataisyti. Pasiturintys, sulaukę senatvės, į Floridą nuolatinam gyvenimui keldavosi, bet jų tada buvo neperdaugusia.

Plačiai tada žinoma klevelandietė Eva Simans, nuvykus į Floridą, 1942 metų sausio 2 d. "Vilniai" parašė laišką iš St. Petersburg, Fla. Laikraščio skaitytojų įdomumui jos laišką po daugiau kaip keturiasdešimt metų perspausdiname. Red.

Eva Simans tada rašė:

Man išvažiavus daug kas prašė, kad parašyčiau apie gyvenimą Floridoje. Kol kas dar mažai tegaliu parašyti, nes dar tik pora savaitžių kaip čia atvažiavom, bet biskį parašysiu.

Man apvažiavus visus miestus ir miestelius, geriausia patiko St. Petersburg. Na, ir pasirinkome sau mažą namelį po numeriu 1511 Prescott st. So.

Daugumas iš lietuvių, persidurbusių žmonių, sustojusių sveikatai, ieško pagelbos pas gydytojus nuo kaulų gėlimo ir t.t. Bet žmogus nudirbtas kaip kokis medis: negalima atpildyti to, kas išeikvota, kas nudyla. Taigi ir į šį miestelį yra suvažiavusių visokių. Kai kada man nepatinka tas vaizdas, kada pamatai visokių paliegėlių. Bet pamanau, kad ir mane gali tas pats likimas palikti.

Nors žmonės čia gal ir nepasigydo, negali atpildyti nudilusį savo kūną, bet daug palengvina skausmų todėl, kad oras sausas ir švarus. Kvėpuoti lengva, rodo, kokį sunkumą nuima nuo krūtinių. Antra, nervuotiems vanduo labai daug pagelbsti. Maudynės

sūram vandeny nervus stiprina. Man teko matyti žmonių, kurie visai buvo susukti nuo nervų ir daug atgavo sveikatą. Taipgi ir aš jaučiuos geriau. Žinoma, tas žmogus negali pasigydyti, kuris bijo iš tolo šalto vandens. Turi užsidėti sau discipliną, gerai tvarkytis, jei nori pasveikti.

Dabar kyla klausimas brangaus pragyvenimo. Aš pasakysiu, kad galima ir darbininkui pragyventi pora mėnesių Floridoje, kad nėra taip brangu, kaip kai kas įsivaizduoja. Galima keliems susidėti bendrai ir važiuoti mašina. Ant geso galima susidėti irgi bendrai. Prisidėti kenų (kenuoto maisto), kokį bušelį bulvių, nuo farmų lašinių, grybų, kurių kiti labai daug turi, maišą cibulijų ir t.t. Atvažiavę turi susirasti vietą, kur galima patiemis išsivirti. Jeigu už kambarį mokėsite \$10, tai gali du gulėti vienoj lovoj, tai bus tik po \$5 į savaitę. Jeigu norėsite vartoti gesą sau valgi išsivirti, tai dadėsite vieną dolerį. Patys išsivirę pavalgysite gerai ir skaniai.

Į Floridą atvažiavę nekurie lietuviai, kad ir sveikatos ieškoti, myli trunkytis. Daugiausia važiuoja į Miami, kur yra lietuviškų karčiamų. Lietuviai pripratę prie triukšmingo smagaus gyvenimo.

Taigi, kurie norite į Floridą atvažiavę gauti sveikatos, palikite namie pypkes ir vietoj rūkymo sunkite crandžius ir gerkite. Jūs nenorėsite alaus gerti, užmiršite apie degtinę. Orandžių ir "grapefruit" sunka išvalo jūsų sistemą ir kraujas bus švaresnis. Čia pamirškite visus namų vargus, atsitaisykite tyrame ore ir būsite sveiki.

Dabar čia oras tokis: dieną karšta, o naktį reikia gerai apsikloti. Patartina pasiimti šiltą blanketą arba kaldrą, nes kai kur neduoda kuom užsikloti užtektinai. Ir padušką gerai pasiimti mašinoj važiuojant, nes savas guolis, paduškės ir užklodai priimnesni kaip kitų. Eva Simans

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

NETRUKUS TURĖSIME SVEČIŲ IŠ LIETUVOS

Dainuoja Virgilijus Noreika.

Algimanto Žilūno nuotr.

Netrukus Čikagoje koncertų salėje suskambės Tarybų Lietuvos akademinio lygio solistai. Ketina atvykti net keturi Tarybų Lietuvos Operos ir Baletu pirmaujantys dainos menų atlikėjai, priešakyje su žymiuoju Virgilijumi Noreika. Drauge su juo atvyksta kylančios Tarybų Lietuvos operos žvaigždės solistės Nijolė Ambrazaitytė ir Irena Milkevičiūtė. Juos atlydi čikagiečiams jau žinomas, išgarsėjęs Lietuvoje pianistas Povilas Stravinskas.

Jie Čikagoje duos net šešis koncertus daugeliui žinomoje Beverly Arts Center auditorijoje, 2153 W. 111th St. Svečių iš Lietuvos koncertų programoje dalyvaus ir naujųjų ateivių jaunosios kartos menininkai: plačiai žinomas čikagiečiams lietuviams ir amerikiečiams solistas baritonas Algis Grigas, garsi solistė sopranas Dana Stankaitis ir dirigentas pianistas Alvydas Vasaitis.

Tai bus iškilųjų Lietuvos ir čionykščių naujųjų ateivių jaunosios kartos dainos menų šventė, kuri baigsis apšvienuoju balandžio 6 dieną 3:30 val. po pietų Mokslo ir Pramonės (Science and Industry) muziejaus didžiojoje salėje drauge su Čikagos miesto orkestru.

Pirmieji penki koncertai vyks minėtoje Beverly Arts Center di-

džiulėje auditorijoje kovo 21 dieną priešakyje su Irena Milkevičiūte, kovo 22 dieną priešakyje su Virgilijumi Noreika, kovo 26 dieną priešakyje su Povilu Stravinsku, kovo 28 dieną priešakyje su Nijole Ambrazaityte ir kovo 29 d. priešakyje su svečiais iš Lietuvos ir naujųjų ateivių jaunosios kartos minėtais menininkais.

Į visą seriją šių koncertų įžanga kaštuos \$20, atskirai į kiekvieną koncertą po \$5. Bilietai galima bus gauti prie Beverly Arts Center salės durų kasoje. Iš anksto norintys gauti bilietus turi kreiptis į Patria, 2646 W. 71st St. Koncertai minėtomis dienomis prasidės 7:30 val. vakare. Sėdynių pasirinkimas bus laisvas. Į balandžio 6 dieną koncertą Mokslo ir Pramonės muziejaus auditorijoje įėjimas bus veltui.

Mėgstantys lietuvišką bei klasikinę dainą šios progos nepraleiskite, bus ko pasigrožėti, papenči dvasią. Tačiau svarbiausia, kad ši koncertų serija Tarybų Lietuvos menininkams yra pirmą mūsų miestą. Kiekvieno dorą lietuvių būtina pareiga nueiti į šiuos koncertus, kad mūsų senosios gimtinių ir naujosios tėvynės Amerikos santykiai gerėtų. J.

LEO MARKEVIČIUS DAVĖ \$5,000

Čikagos pažangiems lietuviams yra plačiai žinomas Leo Markevičius. Savo laiku, kai buvo jaunesnis, aktyviai reikėsi visuomeniniame judėjime, priklausė organizacijoms.

Leo Markevičius jau 93 metų, komunistas nuo pat įsikūrimo JAV komunistų partijos, vadinasi "čerteriuotas" narys. Pirm išėidamas į pensiją kelias dešimtis metų dirbo International Harvester kompanijai.

Netrukus Amerikoje pasirodys naujas darbo žmonių dienraštis "People's Daily World". Šiuo metu Čikagoje ir visoje Amerikoje vyksta finansinis laikraščiuo vėjus. Klasiniai susipratę darbininkai auksa po šimtinę, po tūkstantinę ir daugiau. Leo Markevičius auksa \$5,000. Tai stambiausia auksa šiame vajuje laikraščiuo "Peoples's Daily World".

Devyniasdešimt penkių pavadinimų naujus gaminius šiais metais pateiks pirkėjams Kauno "Jiesios" eksperimentinis dailiosios keramikos gamyklos kolektyvas.

M. Giedrio nuotraukoje: naujus porceliano indus demonstruoja dekoruotoja Greta Stankutė.

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

Aplankykite Lietuvą

Šiomet "Vilnius" Administracija organizuoja laikraščio skaitytojų net tris turistines grupes. Kaip paprastai, grupės Lietuvoje pabuvos po 10 dienų ir, labai galimas daktas, kurie norės galės po parą ar dvi nuvykti į savo gimtąsias vietas.

Pirma grupė išskris gegužės 12 d., Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 1 naktį. Šia grupe kelionė, viešbučiai, maistas bei turai kainuos \$1,650 iš Niujorko.

Antra grupė išskris birželio 2 d., Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 2 naktis. Šia grupe kelionė, viešbučiai, maistas bei turai kainuos \$1,750 iš Niujorko.

Trečia grupė išskris rugpjūčio 25 d., Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 1 naktį. Šia grupe kelionė, viešbučiai, maistas bei turai kainuos \$1,750 iš Niujorko.

Pirmoji ir trečioji grupės kelionėje truks 14 dienų, antroji — 15 dienų. Virš minėtos kainos gali pasikeisti.

Norintys kuria nors grupe vykti, paskubėkite registruotis, nes grupėse vietų skaičius ribotas.

Daugiau informacijų ir registracija kreipkitės:

"Vilnius" Administracija
3116 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
Telefonas: 1 (312) 842-7325

P.S. Šią žinią praneškite savo giminėms, draugams bei pažįstamiems.

"VILNIES" ADMINISTRACIJA

LDS 76 KUOPOS NARIŲ ŽINIAI

Per tūlą laiką LDS 76 kp. nariai nežinojo, kur kreiptis atėjus mokesčio mokėjimo laikui ar šiaip svarbiam reikalui kilus, nes mirus mielai Julijai Antonowitz nebuvo pastovaus sekretoriaus.

Iš LDS Centro sekretorės neseniai gavau pranešimą, kad finansų sekretorės pareigas sutiko eiti Bertha Baranesky, 5659 So. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629.

Kiek žinau, naujoji finansų sekretorė yra ilgametė LDS narė ir rūpestinga darbe. Prašau visus minėtos kuopos narius kreiptis į ją, esant reikalui.

Linkiu naujai sekretorei sėkmės šiame svarbiame darbe ir užtikrinu LDS 76 kuopos nariams, kad nebūsute suvilti.

LDS Antrosios Apskritis
sekr. Isabelle Peters

MIRĖ IR PALAIDOTA HELEN KALENDA

Po ilgos ir gana sunkios ligos vasario 18 d. mirė Helen Kalenda, gimusi Puleikytė. Velionė buvo gimusi 1917 m. lapkričio 4 d.

Velionė nuo jaunų dienų buvo išauklėta laisvai. Jos velionė mamytė Saperienė nuoširdžiai dirbdavo pažangių organizacijų sueigose, taipgi gražiai prisidėjo darbu taisyti ir paruošti siuntinius nuo karo nukentėjusiems Lietuvos žmonėms.

Velionė dainavo pažanguose choruose ir sueigose su savo mylimu vyru Aleksu Kalenda. Taipgi buvo ilgametė LDS narė.

Velionė buvo pašarvota Ridiko koplyčioje vasario 19 d., o laidojama vasario 20 d. 10 val. ryto. Gražus būrelis velionės draugų susirinko į koplyčią atsisveikinti ir paskutinį kartą patarnauti mielai Helen.

Lygiai 10 val. ryto pasigirdo liūdna vargonų muzika, grojant muzikai G. Giedraitienei. Kalbą pasakė laidotuvių direktorius Le-

kavičius. Po to velionė likosi nu-lydėta į Lietuvių Tautines kapines ir ten palaidota savame skylyje. Kapinėse vėl kalbėjo laidotuvių direktorius ir vyro vardu padėkojo dalyvavusiems šermenyse ir laidotuvėse, muzikai, už gėlių vainikus ir puokštes, išreiškusiems užuojautą asmeniškai ir per spaudą, karsto nešėjams, ir užkvietė sugrįžtuvėms į erdvę Landmark restoraną. Tuo būdu padėkojo visiems už suteiktas paslaugas laidojant mielai Helen. O. P.

PAIESKO

Aš Leščiauskas Pranas, Nikodemmo, gimęs 1933 m., norėčiau surasti savo dėdę Leščiauską Juozapą, Vinco, su šeima gyvenančius Amerikoje, Čikagos mieste. Leščiauskas Juozapas išvažiavo į Čikagą prieš Pirmąjį Pasaulinį karą.

Leščiauskas Juozapas, Vinco, gimęs Raudgirių kaime, Stulgijų parapijoje, Skaudvilės valsčiuje, Tautagės apskrityje. Tikslios datos kada gimė, neturiu.

Jeigu kas jį žino ar jį patį prašau atsiliepti: Kaunas 32, Obelynės 12-1, Leščiauskas Pranas.

VAJININKŲ PAGERBIMUI BANKETAS

Visi žinome, kad dirbti pažangios spaudos vajuose nėra lengvas uždavinys, todėl visi, kurie rūpinasi tos spaudos išlaikymu, supranta, kad tuos darbuotojus turime vertinti ir tinkamai pagerbti. "Vilnius" administracija ir bendrovės direktorių taryba yra nutarusi suruošti šaunų banketą balandžio 13 d. 12 val. "Vilnius" salėje.

Prašau visus geros valios lietuvius, ypač laikraščio "Vilnius" skaitytojus ir rėmėjus dalyvauti balandžio 13 d. rengiamame vajininkų pagerbimui bankete ir paspausti jiems dešinę, tuo įrodant, kad pilnai suprantame ir įvertiname jų nelengvą darbą pažangios spaudos platinime.

Rengimo komitetas

Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų žiniai

Gavau pranešimą iš Lietuvių Tautinių kapinių direktorių valdybos, kad šių metų kapinių sklypų savininkų susirinkimas įvyks kovo 16 d. 1:30 val. po pietų Dariaus-Girėno salėje, 4416 S. Western Ave.

Pranešime sakoma, kad tame susirinkime bus renkamas vienas direktorius, užbaigimui 2 metų termino, pasitraukusio direktoriaus vietoje.

Man gerai prisimena praėjusių metų susirinkimas, kuriame buvo renkami net keli direktoriai, ir kaip buvęs pirmininkas Gerulis eilei dalyvių nedavė balso. Taipgi pakeitė darbotvarkės punktus, kad prieš rinkimus dalyviai nesužinotų apie negražius darbus, kuriuos kapinėse atliko keli direktoriai. Kai kurie direktoriai padarė sutartį su bendrovėmis, kurios į kapines vežė didžiulius cemento gabalus ir kitų laužą ir vertė patvoryje, neva siekiant išlyginti duobėtas vietas. Šiam negražiam darbui priešinosi direktorius velionis A. J. Povilonis-Powell ir kt. Dabartinis pirm. Julius R. Ku-

zas nei iš šio, nei iš to, paskaitė ilgą kalbą ir apkaltino Antaną J. Povilonį, būk jis ėmė dideles sumas pinigų už direktoriaus pareigų ėjimą, kai kiti direktoriai už savo darbą gavo po \$30. Tikrenybėje, A. Povilonis gavo atlyginimą už administracijos darbą, o ne už direktorių pareigų ėjimą.

A. Povilonis labai daug darbo įdėjo paruošimui naujos konstitucijos, daug veikė pastatymui kapinių steigėjams paminklo ir renkant duomenis. Už tą darbą jis jokio atlyginimo negavo ir neprašė, bet apie tai kalbėtojas nematė reikalo priminti.

Tokios neteisingos informacijos turėtų nepasikartoti L. Tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkime. Renkant asmenį į direkciją, turime iš anksto apsidairyti ir pasistengti, kad jis ar ji būtų sąžiningas ir nešmeižtų kitų, tuo būdu nežemintų Lietuvių Tautinių kapinių ir direktorių vardo. Būkime susirinkime ir išrinkime teisingą ir sąžiningą naują direktorių porai metų.

Sklypo savininkė

DVI PAŽANGIETĖS ATŽYMĖS SAVO 95-ĄJĮ GIMTADIENĮ

Kovo 19 d. drg. Josephine Siscvicienė atšvęs savo 95-ąjį gimtadienį. Nežiūrint jos gražaus amžiaus, mes vis ją matome pažangių organizacijų parengimuose ir susirinkimuose. Priedui, ji gana stambiai finansiniai remia "Vilnį". Netekusi abiejų sūnų, jų atminimo pagerbimui ji stambiai apdovanoja laikraštį.

Antroji, tai drg. Onutė Jokubauskienė, kuri atžymės savo 95-ąjį gimtadienį kovo 28 d. Onutė Jokubauskienė ne tik dalyvauja beveik visose sueigose ir susirinkimuose, bet dar ir paruošia daug vertingų dovanų neturtingiems vaikučiams apdovanoti, kurias įteikia per Raudonąjį Kryžių ir kitas labdaros organizacijas.

Šios mielos jubiliatės yra Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narės.

Leiskite minėtos draugijos vardu pasveikinti ir palinkėti ilgo, sveiko ir darbingo amžiaus, visada būti taip jaunatviškai atrodančioms ir nusitcikusioms. Ilgiausių metų Jums, mielos jubiliatės!

Kultūrietė

— Čikagos viešosios valdybos mokyklos 1987-88 mokslo metais netektų \$15 milijonų federalinių subsidijų, jeigu valstybės biudžetą balansuos pagal Gramm-Rudman įstatymą.

— Loyola universiteto studentų grupuotė, pasivadavusi "Care for Real", renka dėvėtas drapanas neturtingiems žmonėms.

Liūdna mirties sukaktis PRANAS VASILIAUSKAS (WASSEL)

(MIRĖ 1965 METŲ KOVO 12 DIENĄ)

Kovo 12 d. sustojo plakusi Prano Vasiliasko jautrioji širdis. Mūsų mylimasis atsiskyrė iš mūsų tarpo visiems laikams. Mes jo liūdime ir nepamiršime, nežiūrint kiek metų pralinks.

Velionis buvo gimęs Lietuvoje, Varnių mieste. Šeimoje buvo penki broliai, dabar visi jie jau mirę.

Lai Jam būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuliūdę liekame:

žmona MARCELLA VASILIAUSKIENĖ, podukra FRANCES ir vyras EDWARD JORDAN, brolių vaikai Amerikoje ir Lietuvoje.

Vilnis, 1986 m. kovo 13 d.

"VILNIES" SKAITYTOJŲ ŽINIA

Jau buvo rašyta, kad drg. Antanas Litvinas visais galimais būdais rūpinasi laikraščiu "Vilnimi". Jis ne tik neima atlyginimo už atliekamą darbą prie laikraščio ekspedicijos, bet ir stambiai padeda mūsų darbščiosioms vajininkėms, nors jo vardo nėra vajininkų sąrašė. Vien šįmet jis ėteikė laikraščiu \$1,257 už naujas ir atnaujintas prenumeratas. Jis tai daro jau per eilę metų.

Jei mes turėtume daugiau tokių draugų, kurie taip rūpintųsi laikraščio reikalais, tai "Vilnies" ateitis būtų ilgam užtikrinta.

Didelis ir nuoširdus dėkui Tau, mielas Antanai. Tu esi nuoširdus "Vilnies" puoselėtojas. N.D.S.

PRIMINIMAS KULTŪRIETĖMS

Šiuomi primenu, kad antradienį, kovo 18 d., 12 val., įvyks Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas "Vilnies" salėje. Prieš susirinkimą bus

žavi programa atžymėjimui Tarp-tautinės Moters dienos, taipgi draugiškas pasivaššinimas.

Prašau visas nares atsilankyti, taipgi pasikvieskite savo gyvenimo draugus, kad galėtų kartu pasivaššinti ir išklaudyti kalbų bei poezijos.

Lauksiu gausaus atsilankymo.
Skr. J. M-nė

Mirė Julija Urmonienė

Po trumpos ligos, nuo ištikto smūgio — "stroke", kovo 9 d. ryte Christ Community ligoninėje mirė drg. Julija Urmonienė. Trečiadienį, kovo 12 d., jos palaikai buvo sudeginti Evergreen krematoriu-me, 87th St. ir Kedzie Ave.

Velionė buvo pašarvota Brady-Gill šermentinėje, 2909 W. 87th St., Evergreen Park, Ill.

Reiškiame nuoširdžią užuojautą Julijos dukrai Virginia Wrobel ir jos šeimai.
Vilnietė

Nuoširdi padėka už suteiktas paslaugas laidojant ANTANĄ J. POVILONĮ-POWELL

Skaudžiausias gyvenime įvykis — tai mirtis mylimo vyro, tėvo, uošvio, senelio bei brolio. Mes tai pergyvenome, kai šių metų sausio 30 d. sustojo plakusi mano mylimo vyro, vaikų tėvo Antano J. Povilonio jautrioji širdis.

Nežiūrint, kaip skauda širdį, mirusį reikėjo palaidoti, o tam reikalinga plačios visuomenės paslaugų, kurių mes daug gavome. Visiems atskirai padėkoti neįmanoma, tai prašome priimti mano ir šeimos padėką per velionio pamėgtą laikraštį "Vilnis".

Nuoširdus dėkui Masonic organizacijai už taip rūpestingai ir sąžiningai praveistas laidotuvių apeigas koplyčioje vasario 2 d. vakare. Ypač nuoširdus dėkui Motiejui Batučiu, kuris sukviėtė visus dalyvius ir darbu prisidėjo prie minėtų apeigų atlikimo. Nuoširdus dėkui dalyvavusiems šermentyse ir laidotuvėse, už gyvų gėlių vainikus ir puokštes, už asmeniškai, per laiškus ir spaudą išreiktas užuojautas; laidotuvių direktoriui P. J. Ridikui už pasakytas kalbas koplyčioje bei kapinėse ir aplamai už sąžiningą bei mandagų patarnavimą, muzikai G. Giedraitienei už sudainavimą atitinkamų dainų ir palydėjimą vargonais, karsto nešėjams; visiems, o visiems, bet kuo prisidėjusiems prie iškilesnio ir tinkamesnio palaidojimo mūsų mylimo ir brangaus asmens Antano J. Povilonio-Powell.

Jūsų suteiktos paslaugos nebus mūsų užmirštos iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Liūdinti žmona VINCENTA POVILONIENE sūnus RAYMOND POWELL ir šeima, duktė LORRAINE DE GRAZIA ir šeima.

MIRUS PROF. B. F. KUBILIUI (Ark.), TEOFILUI MASIENEI (Mich.) ir JOHN STRICH (Wis.)

Reiškiu gilią užuojautą jų šeimoms, artimiesiems, giminėms bei draugams Lietuvoje ir šioje šalyje.

Zinokite, kad ir aš liūdžiu kartu su jumis.

WALTER DOREN (San Diego, Calif.)